

28 Powieść Furmanowa „Czapajew” nie ma rangi artystycznej „Armii konnej” Bąbla, jest to w większym stopniu reportaż niż powieść, ale reportaż z wszystkimi najlepszymi walorami literackimi tego gatunku. „Czapajew” na scenie Teatru im. J. Osterwy w Gorzowie jest balladą o legendarnym dowódcy i bohaterze wojny domowej. Krystyna Tyszarska, która wyreżyserowała gorzowskiego „Czapajewa”, czuje i lubi bohatera dynamicznego. Myślę, że właśnie dlatego sięgnęła po adaptację sceniczną powieści Furmanowa, a nie po jedną z tych sztuk obyczajowych, jakie dominują obecnie w radzieckiej dramaturgii. Klimat ballady, obecny w całej inscenizacji jest tu na miejscu nie tylko dlatego, że Czapajew jest bohaterem ludowym. Balladowość jest tu tym czynnikiem, któ-

ry nadaje tekstowi walory sceniczne. W powieści Furmanowa mamy do czynienia z pewną tezą — że mianowicie

Za kilka rzeczy chciałoby się pochwalić reżysera — za ostre tempo, za dobre wyeksponowanie bohatera tytułowego, za pewną ru-

Osterwy w Gorzowie jest spektaklem jednolitym w wyrazie artystycznym i ideowym.

Władysław Madej (Czapa-

postać dosyć papierowa i aktor wiele zrobił, żeby swego Fiodora dopasować do barwnej galerii bohaterów z ludowej ballady.

dał o sobie znać oryginalny talent aktorski Krystyny Niemczyk (Marfa). Aktorka nie uległa pokusie przejakrawiania postaci, nie przezkroczyła granicy, poza którą groteska przestaje już być groteską.

Dobra reakcja widowni dowodzi, że bohater Furmanowa, że idee, których był nosicielem są nam wciąż bliskie.

(HAN)

BALLADA O CZAPAJEWIE

świadome działanie odnosi zwycięstwo nad żywiołem. Czapajew jest prostym żołnierzem rewolucji, bohaterem czyni z niego charakter i wrodzony talent wojskowy. Jego akademią żołnierską jest walka, a nauczycielem i doradcą — komisarz. Teza o zwycięstwie świadomego działania nad żywiołem jest obecna w gorzowskiej inscenizacji, ta obecność nie jest tu jednak nąretą i dlatego nie razi.

baszność i naiwność, które czynią z poszczególnych postaci ludzi prawdziwych w swoim bohaterstwie i w swojej codzienności. Dobrze sprawdza się w gorzowskim przedstawieniu zabieg znany z Szekspira, a nazywany skrótowo teatrem w teatrze. Godnym pochwały jest pełne zrozumienie intencji reżysera przez aktorów, któremu to faktowi zawdzięczamy, iż „Czapajew” w Teatrze im. J.

jew) stworzył postać dynamiczną, pełnokrwistą, mocno osadzoną w konstrukcji artystycznej bohatera ludowego.

Kazimierz Motylewski (Fiodor) miał zadanie najtrudniejsze, albowiem komisarz jest tu jedynym inteligentem, człowiekiem, który sposobem bycia i rozumowaniem odbiega od pozostałych postaci. Krótko mówiąc już w tekście jest to

Wyróżnia się w gorzowskim przedstawieniu Eugeniusz Nowakowski (Kutiakow), dobrze wywiązał się z zadania Stanisław Poks (Szmarin). Poks jest aktorem, którego zawsze jest za co pochwalić, szkoda jednak, że zaniedbuje się w państwowym opanowaniu tekstu. Zarzut ten, mowa o przedstawieniu premierowym, można zresztą postawić i innym aktorom.

I w tym przedstawieniu

Dymitr A. Furmanow „CZAPAJEW”. Adaptacja sceniczna — Miloslav Stehlik, przekład — Jerzy Pleśniarowicz, inscenizacja i reżyseria — Krystyna Tyszarska, scenografia — Zbigniew Więckowski. Obsada: Czapajew — Władysław Madej, Fiodor — Kazimierz Motylewski, Kutiakow — Eugeniusz Nowakowski, Piet'ka — Tadeusz Lucejko, Szmarin — Stanisław Poks, Ilja — Marek Pudelko, Czekow — Janusz Gliadysz, Stioptkin — Borys Marynowski, Anna Nikitczna — Krystyna Drozdowska, Marfa — Krystyna Niemczyk. Premiera — 29. X. 1972.